

Töötamise, varade ja finantstehingute küsimused

Orsolya Soosaar
Küsitlejate koolitus
1. november 2021

Töötamise moodul

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

Töötav vs töötutu vs pensionär

- **Kui inimene töötab, isegi kui saab pensionit, siis on ta töötav.** Eestis on võimalik saada pensionieas töötamise jätkamisel nii töötasu kui pensionit (v.a ennetähtaegne pension enne pensioniea saabumist)
- **Töötutu on see, kes:**
 - Ei tööta
 - Otsib tööd aktiivselt
 - Valmis tööle asuma
- **„Miks te pensionile jäite?“** – st kui inimene **ei tööta** pensionile jäämise tõttu.

Ametite kodeerimine (nt EP616)

- Kõigepealt tuleb sisestada inimese öeldud, võimalikult täpne amet
- Järgmisena avaneb ametite kodeerija – tuleb alustada sama ameti sisestamisega
- Ameti leidmiseks kodeerijast on väga oluline on õigekiri;
- **Liiga lai amet** - ilmub liiga pikk nimekiri. Sel puhul tuleb küsida nt: „Kui ma kirjutan *Palgatööline*, siis ma leian liiga palju erinevaid ameteid. Kas te saaksite mulle öelda täpse ametinimetuse?/ Kas te saaksite ametit täpsustada?“
- **Liiga kitsas amet** - kodeerija pakub liiga vähe vasteid. Sel puhul tuleb paluda: „Ma ei leia kahjuks *Share intervjuerija* ametit, kas te saaksite palun öelda veidi üldisema ametinimetuse?“
- Kui nimekirjas on õige amet leitud, tuleb kursoriga sinna peale liikuda, muidu ei salvestu valik.

SISSETULEKUD TÖÖST (osa EP)

- Aasta kohta!
- FIE eelmise kalendriaasta välja võetud kasum (kui nt kogu kasum pandi investeerimiskontole, siis 0) (**EP207**)
- Palgateenijatel netotasu koos kõigi preemiatega, lisatasude ja puhkusetasudega- pärast riiklike maksete tasumist (tulumaks, kogumispensioni osa, töötuskindlustusmaks) kättejääv osa
 - kui ei oska hinnata, CTRL-K avab vahemikud (valides suurima saab 3 korda valida)

ELAMISPIND JA KINNISVARA (osa HO)

Kinnisvara, mis on ühtlasi oma kodu, moodustab tihti inimese varadest väga suure osa. Teisalt määrab selle olukord paljuski ära, millised on inimese elutingimused.

- Tubade arv (kööktuba, avatud köögiga tuba – 1 tuba) (**HO032**)
- Antud eluruumis elatud aastate arv (**HO034**)
- **Kohandatus puuetega inimeste jaoks** - täpsustatud, mis laadi kohandused on eluruumis tehtud (laiemad ukсед, liftid, käetoed jmt) (**HO633**)
- Muu kinnisvara olemasolu (teine eluruum, maa, mets)
 - Kui kogu kinnisvara maha müüa täna, kui palju raha saaks
 - Aastas saadud puhastulu kogu kinnisvarast (**maha arvates kõik kulud, mis sellele on tehtud**)

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

ELAMISPIND JA KINNISVARA (osa HO)

HO070: Kui elamispinda omatakse, siis:

- Kui suur osa sellest talle kuulub (%des), **kui omavad abikaasa/elukaaslasega kahasse, märkida 100!**
- Palutakse **hinnata**, milline oleks selle eluruumi eest kuus makstav üür vabaturul (**HO067**)
 - Üür= summa, mis makstakse omanikule kinnisvara kasutamise eest. Täpsustav küsimus, kas see hõlmab ka kommunaalmakseid.
- Palutakse **hinnata**, kui palju oleks elamispind väärt, kui see täna maha müüa (**HO027**)
- Kui palju makstakse kommunaalteenuste eest (vesi, elekter, küte jne)? (**HO008**)

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

ELAMISPIND JA KINNISVARA

- Millisel teel on omandatud (**HO611**)
 - ise ehitatud või ostetud oma vahenditega, perekonna vahenditega, pärandus, kingitus või muud- **viimase alla (vastusvariant 5. panna meie KOLLASTE KAARTIDE eest)**
- Kas antud eluruumi mingit osa üüritakse ise kellelegi välja? (**HO023**)
 - Summat küsitakse kogu eelmise kalendriaasta puhastulu mõttes (ehk kui kõik antud pinnale tehtud kulutused on saadud summadest maha arvatud)
- Laene ja kohustusi (omanduses oleva vara kohta) (**HO013**)
 - Kui palju ja mitu aastat veel on jäänud maksta (**ilma intresse arvestamata**, vajadusel saab tagasimaksegraafikust vaadata), samuti küsitakse laenumakse suurust kokku (kui regulaarse tagasimaksega) VIIMASE 12 KUU kohta
- Küsitakse ka võlgu olevate maksete kohta, mis on maksmata üle 2 kuu (**HO022**)

LEIBKONNA SISSETULEKUD (osa HH)

- Kontrollitakse üle, kas leibkonna sissetulekutesse võis panustada veel keegi, keda ei ole seni nimetatud (OLULINE KESKMISE ARVUTAMISEKS, arvestatakse kõigi leibkonnas nimetatud isikute kohta) (**HH001**)
- Sissetulekute kohta annab paari puhul vastuseid ÜKS (valitud leibkonnataabelis küsitluse alguses)
- Küsitakse eelmise aasta kuu keskmise sissetulekut kõigi leibkonnaliikmete peale kokku (kui kõik riigimaksud on maha arvatud) (**HH017**)

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

VARAD JA KOHUSTUSED (osa AS)

Selles moodulis küsitakse inimese finantsvarade kohta, käies läbi kõik selle hoidmise võimalused.

Varade liigid:

- **Pangakontod ja riskivabad** hoiused: peamine omadus on see, et raha pealt teenitav intress on kindlaks määratud. Siia kuuluvad nt arvelduskonto, kasutus(säästu)hoius, tähtajaline hoius, kasvuportfell, investeerimiskonto jmt (**AS060**)
- Kui ei ole pangakontot, siis täpsustav küsimus, miks ei ole. Üldiselt on see Eestis väga haruldane juhus, kui ei ole. Tihti aga ei kasuta inimene oma pangakontot aktiivselt.

VARAD JA KOHUSTUSED (osa AS)

- Vabatahtliku täiendava kogumispensioni konto – Eesti puhul kuulub siia 3. samba pensioni konto. NB! 2. sammas mitte!
 - Summa
 - Kas koosneb 1. peamiselt aktsiatest 2. võrdselt aktsiatest ja võlakirjadest 3. peamiselt võlakirjadest? (**AS023**)

Konservatiivsed fondid- tavaliselt rohkem võlakirjades, progressiivsed fondid– rohkem aktsiates, vt. juhendis loetelu ja jaotus Eesti peamistest fondidest)

- Kõik ülejäänud varade liigid ei peaks sisaldama 3. samba pensioni summasid! St kui küsimus on fondiosakute omamises, siis siin ei arvesta II või III samba raames fondiosakute omamist.

VARAD JA KOHUSTUSED (osa AS)

- Elukindlustuspoliis (**AS029**)
 - Tähtaegne – pakub katet kindlaks perioodiks ning sellega makstakse kindlaksmääratud summa ainult siis, kui kindlustusvõtja selle perioodi jooksul sureb.
 - Eluaegne – tähtajatu elukindlustus, millel on ka kogumise komponent, mille väärtus ajas kasvab ning seda võidakse tagasi maksta mitmes osas või kogusummana.
 - Kindlustussumma – see rahasumma, mille soodustatud isik saab kindlustusvõtja surma korra.

VARAD JA KOHUSTUSED (osa AS)

- Investeerimisfondid
 - investeerimisvorm, kus finantsasutus kogub paljude investorite raha, kes usaldavad selle fondivalitsejale aktsiatesse, võlakirjadesse ja muudesse finantstoodetesse paigutamiseks.
- Võlakirjad
 - riikide või ettevõtete võlakirjad
- Aktsiad või osakud
 - nii börsil noteeritud kui noteerimata
 - annab õiguse saada dividende
- Kas vastaja on mõne ettevõtte omanik?
 - Kui suur osa ettevõttest temale kuulub?
 - Kui suur on selle omandi netoväärtus?

VARAD JA KOHUSTUSED (osa AS)

- Autod ja nende väärtus. Nb! mitte ametiautod, mis kuuluvad ettevõttele! (**AS649**)
- Lisaküsimus laenude/võlakohustuste kohta. Ainult need, mis ei ole võetud kinnisvara, eluaseme või ettevõtte tagatisel! (**AS055**)
 - Kaardil toodud valikud
 - Võlakohustuste kogusumma
- NB! Käendused on ainult siis võlg, kui need on täitmisele pööratud, muidu mitte.

Tagasivaade säästmisele (osa SR)

- Nooremas eas ette tulnud positiivsed üllatused: palk oodatust kõrgem – siin on mõeldud pikemat perioodi, mitte 1 kuud või aastat.
- Positiivsed shokid: 97 – nt tagastati omandireformi käigus vara.
- Negatiivsed shokid: 97 – muud – säästude kaotamine natsionaliseerimise, NL lagunemisega, rahareformiga, omandireformiga seoses.

Täna! KÜSIMUSI?

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks